

Allahovi milosti, da Timurtaš, ta moj prvi slop in moja glavna podpora, da še dosta vojske pripelje na borišče, da bode plašila Tatarske jate in da se oddahne v Samarkandu po tolikih nadlogah, če bodo pa hoteli kasneje vzbuditi današnjega dne prizore, ne bodem jim branil; nu, Timurtaš!“ — ogovoril je njega mirno — „povedi jim, da jim Timurjeve zaklade v Samarkandu obetam na plen, — zaklade in njegove kadune; to jih ne mara potješi, da bodo trpeli glad in žejo na vojski, da bodo z nesnažnimi Tatarji topli se, kakor so danes ti psi pobijali moje junake!“ — razburil se je, pa brž je zopet smeh začel igrati okrog njegovih ust, in mirno si je gladil brado. „Ali-beg!“ — ogovoril je bega in obrnil se va-nj — „moji junaci, ti mladi orli, ki o nobeni priliki hrbta ne pokažejo sovražniku — janičarji, mojih vojščakov čast, naj se seboj vzemó živeža in vsega, česar je treba, zato da ne oslabé na poti vsled žeje in lakote; jaz sam jim bodem načeloval“ — pristavil je resno — „torej se pripravi! čez Tokat drži naša pot v Angoro.“ (Dal. prih.)

Kaj je žena, kaj gospá, kaj soproga?

V neki veseli družbi je nekdo gopicam razkladal razločke med ženo, gospó in soprogo. Krasotice so ga vedno poslušale, pa je razlaganje tudi res zanimivo bilo in — resnično. Dajmo ga tudi našim Evinim hčerkam na znanje.

Kedar se dva iz ljubezni ženita: postaneta mož in žena, — kedar zarad zločnosti: gospod in gospá, — kedar zarad družih namenov: soprog in soproga. — Žena ljubi, gospá spoštuje, soproga pa trpi možá. — Žena misli samo na možá svojega, gospá pa tudi na hišne prijatelje, soproga na celi svet. — Gospodarstvo vodi žena, hišo upravlja gospá, soproga pa zapoveduje hiši. — Če je mož bolan, oskrbuje ga žena, obiskuje ga gospá, soproga pa pošilja vprašat, kako mu je. — Na sprehod se gré z ženo, vozi se z gospó, izleti se napravljajo s soprogo. — Našo žalost deli žena, naš denar gospá, naše dolgove pa soproga. — Žena je prava mati otrokom, gospá jim je mačoha, soproga pa še večkrat ne vé, koliko jih ima. — Če umremo, se joka žena za nami, gospá nas obžaluje, soproga se obleče črno.

Politične stvari.

Dvojna pošast,

s katero Magjari skušajo vzdržati gospodstvo svoje v Avstrijski državi.

Dve pošasti je preteklih 10 let lahko zapazil vsak, kdor opazuje taktiko Magjarsko. Magjari spuščajo te pošasti, kedar se jim treba zdi, v politiško podnebje, da strašijo Dunaj in možé, ki vladno krmilo v rokah držé.

Ena teh pošasti je natolcevanje Slovanov, da so panslaviti in Habsburški hiši sovražni, druga pa je njihovo očitno žuganje z Magjarsko revolucijo. Kakor jim kaže, uganjajo to ali ono brez vsega ozira na resnico ali laž.

Da se je dognala Beustova pogodba leta 1867., morala sta Klapka in revolucija pomagati; da se je razrušila Hohenwartova pogodba, potisnili so panslavističnega straha naprej in menda tudi sprožili Rakoviško ustajo. Po dogodbah na vztoku, ki se vrše srečno za Slované, postalo pa je nemoralno gospodstvo

Magjarskih prevzetnežev zopet dvemljivo, in zopet so se Peštanski samovladarji jeli posluževati onih izkušenih pripomočkov.

Turkoljubni tabori po Magjarski deželi poveljevanje puntarskega junaka Klapke in pa poskusi Poljake pripraviti na noge — vse to naj bi pritiskalo na veljavne kroge Dunajske. Pri tem pa junaški pobratimi Turških soft nikakor ne mislijo resnično na vojsko z Rusijo, ampak s pošastjo Poljsko-magjarske ustaje hočejo le strašiti Avstrijsko vlado zato, da bi svojo krivično Magjarsko gospodstvo rešili.

Al podoba je, da zdaj to sredstvo žuganja nima več zaželenih vspehov. Upiranje Slovanov, demonstracije na Hrvaškem, v vojni Granici in Ljubljani in v prvi vrsti vedenje barona Mollinarya prižiga oslepljenim Magjarom luč, da se Dunaju pošast Magjarsko-poljske revolucije ne zdi tako strašna, da bi zavoljo strahú pred njo žrtvovali pogoje obstoja Avstrijskega cesarstva. Misli je tedaj, da bodo Magjari poskusili zdaj drugo svoje sredstvo: kompromitiranje Jugoslovanov s panslavističnimi težnjami.

Rakoviški punt je pomagal vreči Hohenwarta; kak punt — si mislijo — v Sirmiji bi utegnil kaj takega narediti Mollinaryu. Agenti vladajoče Magjarske stranke so podpirali že prej prismojene komuniste na Srbskem; zdaj bodo rabili jih najbrže za to, da bi očrnili Avstrijske Jugoslovane, posebno Graničarje.

Že več časa je očitno videti hudo spridene ljudi te stranke, prismojene fanatkarje, ljudi brez časti in domoljubja, ki hodijo po Sirmskih in Bačkih pokrajinah in uganjajo reči, ki so več ko sumljive. Magjarska policija, ki je sicer zoper vsako, če tudi postavno Srbsko agitacijo prav občutljiva bila in se ne boji nikakega preloma postave, da bi jo zatrla, kaže proti Srbskim komunistom prečudno potrpežljivost.

Nehoté si morajo toraj Hrvatje misliti, da bi bil kak nov Rakoviški punt vladajoči Magjarski stranki prav po volji, da bi očrnili pri cesarju Jugoslovane, sebe pa poslavlila kakor rešiteljico Avstrije.

Zato se nam zdi domoljubna dolžnost, opozoriti na te najnovejše poskušnje Magjarske politike in svariti Jugoslovane, posebno Srbe, naj se ne vsedejo na limanice Magjarske. Prav zato, ker se dela na Ogerskem vladajoča stranka tako, kakor da bi hotela vkreniti na revolucijsko pot, velí politična previdnost Jugoslovanom, da se trdno držé s starodavno zvestobo dinastije in Avstrije ter s tem pokažejo, da niso rovarji, ampak zanesljivi stebri Avstrijske monarhije, od katere na postavni poti zahtevajo vsem narodom ravnopravnost.

Mnogovrstne novice.

* *Kako so se razdelili darovi, ki so se sv. očetu papežu poklonili ob priliki slovesne 50letnice, poroča časnik „Italija“ tako-le: Denar se je hranil v posebni blagajnici, ki je bila spravljena v stanovanji kardinala Simeoni-a. Ko so svečanosti bile pri kraji, je dal kardinal zapisnik sestaviti, iz katerega je bilo razvidno, da se je nabralo 16 milijonov in 476.381 frankov (1 frank veljá kakih 40 naših krajc.), med katerimi za 9 milijonov in 190.000 frankov v zlatu, ostali znesek pa v papirji. Po želji papeževi se je ta denar tako-le razdelil: 4 milijoni so se odločili zakladu prestolice papeževe, — 4 milijoni zakladu uradnikov, ki so papežu zvesti ostali, bivšim njegovim uradnikom, bivšim njegovim vojakom in družinam njihovim, — 4 milijoni za popravo cerkev v podporo umetnikom in obrtnikom, — ostali 4 milijoni in kar je denarja še čez te 4 milijone, v podporo dobrodelnim ustanovam: bolnišnicam, ubož-*

nicam, nekaterim faram, duhovnom, minihom itd. Cerkvene reči, ki so bile razstavljene v Vatikanu ob času 50letne svečanosti, so tudi že vse razdeljene.

* *Strašna lakota (glad) morí ljudi v južni Indiji.* V časniku „Times“ se bere v dopisu iz Bengalije od 22. julija to-le: „Ljudje kot muhe cepajo po lakoti, ki je tako grozna, da žuga na milijone ljudi pod zemljo spraviti. Tu se kaže, kako strašanska nesreča je deželi to, da že tri poletja ni skoro nič dežja. Sedanja lakota je desetkrat huja od vseh prejšnjih južne Indije. Na tisuče ljudi je že lakote konec vzelo, in na milijone jih bode pomrlo, ako še ne bo dežja, česar se je žalibog zeló bati.“ In pri vseh teh velikih nadlogah ne dobivajo nesrečni ljudje od svoje vlade Angležke, pod katero so, nobene pomoči. Za Turke in druge namene se nabira denar, za lastne podložne pa ne stori nič! Lahko je mogoče, da pomrjé ljudje v tem delu Indije, ki je večí kakor cela Francoska dežela.“

* *Kako na kantu je Ogerska dežela v denarnih zadevah,* po številkah dokazuje brošura „die ungarischen Staatsfinanzen“, ki jo je na Dunaji na svitlo dal Hans Beruth, v kateri med drugim beremo sledeče: „Dolg Ogerske države znaša skupaj 1272 milijonov in 681.660 gold.; — od tega dolgá se mora na leto obresti (činža) plačevati 78 milijonov in 428.375 gold. Po računskih sklepih so bruto-dohodki 1873. leta znesli 197 milijonov in 400.000 gold., — 1874. leta 197 milijonov, — 1875. leta 198 milijonov. Po takem 40 odstotkov državnega dohodka požró obresti in amortizacije. Letošnje leto bode primanjka va znašala zopet 34 milijonov goldinarjev. Iz tega je očitno, da prihodnje leto 1878. bo Ogerski dolg znašal 1423 milijonov gold., od katerega bo treba 88 milijonov obresti plačati, tedaj 44 odstotkov od bruto-dohodkov. Če se pomisli, da Ogerska dežela nobenega gotovega državnega premoženja zato nima več, ker je vse zastavljeno: državna posestva Rothschildom, železnice za železniško posojilo, železni most v Peštu za 30 milijonsko posojilo, zato se prav očitno kaže, da Magjari le od dolgov živijo in da je po takem njih država popolnem na kantu. In s takimi financami, ki so po vse podobne Turškim in Egiptskim, drznejó se Magjari rožljati s sabljo in hočejo vojsko zoper Rusijo na pomoč Turčiji!

Naši dopisi.

Iz Dobernskih toplic na Štajarskem 23. avg. (*Ravnopravnost pred 100 leti.*) Na poti med Celjem v Dobernske toplice (Neuhaus) se vidi v romantični legi starodavni grad Lemberg, v katerem se nahaja precejšnje število starih slik, orožja itd., ki zanimajo starinoslovca. Al v eni postranski sobi nahaja se še nekaj družega, kar se mi vredno zdi, da bralcem narodnih „Novic“ priobčim, in to je priprosta lesena uradniška tabla, na kateri se s pismenkami tako imenovanimi „Kanzleischrift“, ki so bile lastne zadnjim letom 18. stoletja. Na tej stari tabli se bere še precej dobro ohranjeni napis, ki priča, da je v uradnih takrat slovenski jezik več pravic imel kakor jih ima dandanes, ko pri vhodih v pisarne nahajamo nemške napise in so slovenski le bele vrane. Glasí se napis tako-le: „Amtskanzley der Herrschaft Lemberg. **Petek je toshni dan.** Der Amtstag ist jeden Freytag Vormittag.“ To je sicer le drobtinica ravnopravnosti slovenskega jezika, pa vsaj je drobtinica, kakoršne še dandanes zastonj iščemo na vratih pisarnic.

P. pl. R.

Iz Štajarskega 22. avg. — Našo deželo so na več krajih letos že hude nevihte zadele; škoda je tedaj velika. Hvaležnega srca se moramo spominjati darov, ki so deželi došli iz milostljivih rok presvitlega cesarja; občine Judenburškega in Brukskega okraja so dobile 4000 gld., nesrečnim zasebnikom pa je došlo 2000 gld.; po toči prizadetim prebivalcem srednjega in doljnega Štajarskega 6000 gold.; skupaj tedaj je naša dežela od Nj. Veličanstva dobila 12.000 gold. — Z ozirom na to nenavadno veliko škodo je ministerstvo notranjih oprav tudi dovolilo, da se v pripomoč nesrečnikom milodari nabirajo na Českem, v doljni in zgornji Avstriji in pa na Kranjskem. V Radgoni bo 29. in 30. septembra in pa 1. oktobra t. l. velika regionalna razstava goved, prešičev, perutnine, s čebelami napolnjenih panjov s premakljivimi satniki, méd, sadja, grozdja, vina, surovega masla, sira, kmetijskega orodja. Z razstavo bo združena delitev premij v denarji, in sicer 40 deželnih premij s 600 gold. v srebru, in pa 120 družbenih premij v znesku 34 cekinov in 770 gold. v srebru. Ministerstvo kmetijstva dodá še 10 srebernih državnih medalij.

V Gorici 27. avg. — V ponedeljek 20. t. m. po dnevu (med 11½—3½ u.) je predrzen in zvit tat pobral vse dragocenosti s podob Matere božje in sv. Alojzija v tukajšnji farni cerkvi sv. Ignacija. Dal se je bil — kakor se kaže — o pol dne zapreti v cerkev in je od deskic zadej na okvirjih vrtéla (šravbe) odvil, zlatenino spredej na podobi obešeno odtrgal, potlej deskici spet prišravbal, vse na mesto dejal in, ko je bil čas cerkev odpreti, skríl se v spovednico in pozneje izmuznil se skoz vrata iz cerkve. Ta božji rop o belem dnevu — v srcu mesta — tržni dan — je „znamenje časa“ in kaže nizko stopinjo na termometru osebnosti in javne npravnosti; po drugi strani pa bi jez (pa ne — da bi bilo to moje menjenje „haeresim sapiens“) z žalostnega dogodka posnel nauk, da ni varno obešati zaobljubne dragotine po svetniških podobah. Pa ne le, da to ni varno, — tudi estetično ni in tudi kulturno-zgodovinsko ali umetnijsko-zgodovinsko ne. Mislimo si na pr. podobo Matere božje s pripeto zlato verižico okoli vratú in na verižici viseč križec, — je li to po zgodovini pravilno? Še le po odrešenji je zadobil križ svojo veljavo in postal simból naše vere in kot tak pozneje ženski kinč; za časa Device Marije pa niso gotovo ženske še nosile naprsnega križa. In sploh, kar spada h kaki svetniški podobi — naredil je (če je res umetnik) slikar ali kiporezec sam; in to ne gré, da bi se pozneje na dovršeno podobo obešale reči, ki se jej nič kaj dobro ne podajajo in estetični okus vsacega mislečega omikanca žalijo. — Ti tedaj — poreče znabiti kedo — povzdiguješ êstetični čút nad verske, npravske čute — in hočeš vklepati pobožnost v mrzle spone zgodovinske pedanterije? Če katera oseba, izpolnivši svojo zaobljubo, kako dragotino podari pa izrazi željo, da bi se podarek obesil prav tje, kamor ona želi, — zakaj ne bi se jej smela ta želja izpolniti? Ne le sme, temuč mora se ji želja izpolniti. Ali, če se njej želja izpolni, naj tudi gospod prejemnik dotične zaobljubne reči svojo željo izrazi ter jo s primernimi razlogi, s podukom podprè, željo namreč, da se podarek dene na pristojno mesto v kako zakladnico zraven altarja napravljeno in tako narejeno, da se votivne reči — vsaj ob posebnih časih — lahko vidijo, pa da je vendar vse varno. — Gledé na take in enake cerkvene zadeve je moja misel ta, da ni prav, da cerkovnik ali kaka še tako pobožna ženica v cerkvi ukaže. Gospodarstvo gre cerkvenemu oskrbniku, — on pa bodi estetično omikan. Duhovnik naj se ne